

Posudek na diplomovou práci Pavla Koška *Nástroje mediální politiky v Římě Gaia Julia Caesara*

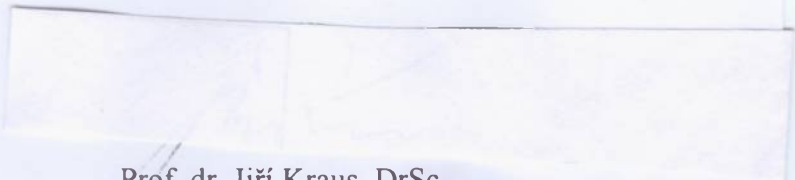
Diplomant se značnou pilí a snahou podat celkový obraz určitého časového úseku římských dějin vychází z představy, že společenské jevy (události, postavy, kulturní hodnoty) lze považovat za komunikáty, které přinášejí informace o době svého vzniku. Že je tedy možné studovat působení těchto jevů, jejich účinky, připodobňovat je ke komunikačním aktům, které nemusí mít vždy povahu textu, verbálního sdělení. Za tím účelem podal přehled historických událostí Caesarovy doby, do něhož zařadil portréty mnoha jejích významných osobností. Tento výchozí postulát bohužel postrádá přesnější vymezení výchozích pojmů (komunikace, média, interpretace), nadto oslabené někdy zdařilejšími, jindy méně zdařilými snahami o jistou obraznost podání. Právě v úvodních pasážích, které by měly čtenáře práce vyzbrojit znalostí pojmového a metodologického aparátu práce, je někdy výklad nesrozumitelný. Jen pár příkladů: *Význam médií se klade úsilí jednak znásobit účinky mediálního sdělení multiplikací média, který se následně odrazil a dílem vyvrcholil vynálezem knihtisku* (s. 11), *Antická kultura byla kulturou* (- s poznámkou: viz blíže Komárek, S., *Dějiny biologického myšlení*), s. 12. Autorova výchozí myšlenka o „čtení společenských jevů“ je sice neobvyklá, ale lze ji pochopit (tak např. postupuje hermeneutický přístup k dějinám). V tom případě však nerozumím tabulce na s. 12 (z druhé ruky podle Lernerera), která od sebe odlišuje systémy mediální a orální, a to s řadou protichůdných (a podle mého názoru apodikticky formulovaných a nezdůvodněných) charakteristik. Souhlasíme-li s tímto dělením, pak by ovšem Caesarova doba nemohla mít žádnou mediální politiku. Psané texty Caesarovy doby (a protože Koškův výklad zahrnuje i Cicerona, pak jich bylo opravdu hodně) zůstaly bohužel diplomantově pozornosti zcela stranou. V souvislosti s tím vzniká oprávněná otázka, kdo je komunikačním příjemcem (a interpretem) zmíněných událostí – antické publikum, nebo moderní historikové (i tady bych uvítal, kdyby se autor více soustředil na historická díla zásadnější povahy, ne na jejich popularizační zpracování). Máme chápat znakovou povahu nějaké události jako výsledek autorského záměru, jako interpretaci současníků, nebo jako interpretaci pozdějších historických hodnocení? Právě v souvislosti s touto svou námitkou postrádám také obsahovou analýzu textu, již autor práce slibuje na straně 12. (Nabízí se tu např. Sallustius, ale i Zápisky samého Caesara, pominu-li v práci mnohokrát zmiňovaného Cicerona, českému čtenáři velmi dobře přístupného.)

Považoval bych za vhodné a pro autorovu výchozí představu přesvědčivější, kdyby se práce pokusila pojmy média (mediálního prostředí) a orální kultury spíše spojit, než je vzájemně vylučovat (tak např. postupuje dnes již klasická a mnohokrát vydávaná publikace

Waltera Onga, *Orality and Literacy. The Technologizing of the World*. Ostatně i Caesarovy pokusy o prosazení analogických zásahů do latinské mluvnice a pravopisu nasvědčují tomu, že si diplomant zvolil období, ve kterém orální kultura své dominantní postavení postupně ztrácí a začíná se prosazovat kultura psaná. Typickým projevem této proměny je skutečnost, že mnohé dochované řeči z této doby nebyly nikdy předneseny a autoři je koncipovali pouze jako psané traktáty.

Všechny tyto mé výtky, které chápu jako náměty k diskusi, nemohou ovšem zastřít skutečnost, že diplomant ke své práci přistoupil na základě studia úctyhodného množství literatury, že svou látku dobře kompozičně uspořádal a vhodně zařadil do širokého dobového kontextu. Jsem přesvědčen, že podobné téma do obsahu mediálních studií patří. Práci navrhuji klasifikovat známkou **dobrou** a považuji ji za přiměřené východisko pro obhajobu u státní zkoušky.

V Praze 4. června 2006

Prof. dr. Jiří Kraus, DrSc.
Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy